

**BOSHLANG'ICH TA'LIMDA TABIIY FANNING O'QITISH
METODIKASI.**

Samadova Gulbahor Saidmurodovna

*Jizzax viloyati, Jizzax shahar 22-ayrim sinflari ixtisoslashtirilgan davlat
umumta'lim maktabi boshlang'ich ta'lim o'qituvchisi*

Annotatsiya: Ushbu maqolada boshlang'ich ta'limda tabiiy fanlarni o'qitish metodikasi muhokama qilinadi. Tabiiy fanlar, jumladan biologiya, fizika, kimyo va geografiya, o'quvchilarga atrof-muhitni tushunish va ilmiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Shuningdek, ilmiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirishga qaratilgan metodlar va yondashuvlar keltiriladi. Ushbu metodikalar orqali o'quvchilarning tabiiy fanlarga bo'lgan qiziqishini oshirish va ularni kelajakda ilm-fan sohasida faol ishtirok etishga tayyorlash maqsad qilingan.

Kalit so'zlar: boshlang'ich ta'lim, tabiiy fanlar, o'qitish metodikasi, geografiya, interaktiv ta'lim platformalari, interfaol metodlar, ekskursiyalar.

Boshlang'ich ta'limda tabiiy fanlarni o'qitish metodikasi, o'quvchilarning tabiiy fanlarga bo'lgan qiziqishini oshirish va ularni ilmiy fikrlashga o'rgatish maqsadida muhim ahamiyatga ega. Tabiiy fanlar, jumladan biologiya, fizika, kimyo va geografiya, o'quvchilarga atrof-muhitni tushunish, tabiat qonuniyatlarini o'rganish va ilmiy bilimlarni amaliyotda qo'llash imkonini beradi. Boshlang'ich ta'limda tabiiy fanlarni o'qitishda bir qator metodik yondashuvlar mavjud. O'qituvchilar o'quvchilarning qiziqishini oshirish uchun interaktiv usullarni qo'llashlari zarur. Bu usullar o'quvchilarning faol ishtirokini ta'minlaydi va ularning o'z-o'zini ifoda etish imkoniyatini beradi. Misol uchun, tajribalar o'tkazish, ekskursiyalar tashkil etish va tabiiy hodisalarni kuzatish orqali o'quvchilar o'z bilimlarini amaliyotda sinab ko'rishlari mumkin. Tabiiy fanlarni o'qitishda ko'p qirrali yondashuvlarni qo'llash muhimdir. O'qituvchilar fanlararo integratsiyani amalga oshirishlari kerak. Masalan, biologiya va geografiya fanlarini birlashtirib, o'quvchilarga ekosistemalar va ularning ahamiyati haqida ma'lumot berish mumkin. Bu yondashuv o'quvchilarga fanlarning bir-biri bilan qanday bog'liqligini tushunishga yordam beradi. O'qituvchilar o'quvchilarning individual xususiyatlarini hisobga olishlari lozim. Har bir o'quvchi o'ziga xos qobiliyat va qiziqishlarga ega. Shuning uchun, o'qituvchilar o'quvchilarning o'z qiziqishlariga mos keladigan mavzularni tanlashlari va ularni o'zlashtirishda yordam berishlari kerak. Bu, o'quvchilarning o'z bilimlarini chuqurlashtirishga va o'z-o'zini rivojlantirishga yordam beradi. Shuningdek, o'qituvchilar o'quvchilarga ilmiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirishga e'tibor berishlari zarur. O'quvchilarga muammolarni aniqlash, ularni tahlil qilish va yechimlar taklif qilish ko'nikmalarini

o'rgatish, ularning ilmiy tafakkurini shakllantirishda muhim ahamiyatga ega. Bu jarayonda o'qituvchilar o'quvchilarga savollar berish, muhokama o'tkazish va guruhiy ishlarni tashkil etish orqali yordam berishlari mumkin. Natijada, boshlang'ich ta'limda tabiiy fanlarni o'qitish metodikasi o'quvchilarning qiziqishini oshirish, ilmiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish va fanlararo integratsiyani ta'minlashga qaratilgan bo'lishi kerak. O'qituvchilar ushbu metodlarni qo'llash orqali o'quvchilarning tabiiy fanlarga bo'lgan qiziqishini oshirish va ularni kelajakda ilm-fan sohasida faol ishtirok etishga tayyorlashlari mumkin.

Zamonaviy texnologiyalar tabiiy fanlarni o'qitishda bir qator muhim afzalliklarni taqdim etadi. Ular o'quvchilarning bilim olish jarayonini yanada samarali, qiziqarli va interaktiv qilishga yordam beradi. Zamonaviy texnologiyalar, masalan, interaktiv doskalar va taqdimot dasturlari, o'qituvchilarga darslarni yanada qiziqarli va interaktiv tarzda o'tkazishga imkon beradi. O'quvchilar dars davomida faol ishtirok etishlari, savollar berishlari va muhokamalarda qatnashishlari mumkin. Video, animatsiya va grafikalar kabi multimedia vositalari tabiiy fanlarni o'qitishda muhim rol o'ynaydi. Bu resurslar murakkab tushunchalarni oson tushunishga yordam beradi va o'quvchilarning qiziqishini oshiradi. Masalan, biologiya darsida o'simliklar va hayvonlar hayoti haqida videolar ko'rsatish orqali o'quvchilar o'z bilimlarini mustahkamlashlari mumkin. Zamonaviy texnologiyalar yordamida o'quvchilar virtual laboratoriyalar va simulyatsiyalardan foydalanishlari mumkin. Bu, ayniqsa, kimyo va fizika fanlarida tajribalar o'tkazish imkoniyatini beradi, bu esa xavfsizlik va resurslar bilan bog'liq cheklovlarni bartaraf etadi. O'quvchilar internet orqali turli xil onlayn resurslarga, maqolalarga, ilmiy tadqiqotlarga va taqdimotlarga kirish imkoniyatiga ega. Bu ularga mustaqil ravishda o'rganish va qo'shimcha ma'lumot olish imkonini beradi. Masalan, o'quvchilar ilmiy maqolalarni o'qish yoki onlayn kurslarda qatnashish orqali o'z bilimlarini kengaytirishlari mumkin. Zamonaviy texnologiyalar, masalan, onlayn forumlar va guruh ishlari dasturlari, o'quvchilarga birgalikda ishlash va fikr almashish imkoniyatini beradi. Bu, o'z navbatida, o'quvchilarning jamoaviy ish ko'nikmalarini rivojlantiradi va bilimlarni yanada chuqurroq o'zlashtirishga yordam beradi. O'qituvchilar zamonaviy texnologiyalar yordamida darslarni rejalashtirish, o'quvchilarni baholash va ularning o'zlashtirish darajasini kuzatish uchun turli xil vositalardan foydalanishlari mumkin. Bu, o'qituvchilarga dars jarayonini yanada samarali tashkil etishga yordam beradi. Zamonaviy texnologiyalar yordamida o'quvchilarning individual ehtiyojlarini hisobga olish mumkin. Masalan, o'quvchilar o'z tezliklariga qarab onlayn materiallarni o'rganishlari yoki o'z qiziqishlariga mos keladigan mavzularni tanlashlari mumkin. Umuman olganda, zamonaviy texnologiyalar tabiiy fanlarni o'qitishda o'quvchilarning qiziqishini oshirish, bilim olish jarayonini yanada samarali va qiziqarli qilishga yordam beradi. Bu esa

o'quvchilarning ilmiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish va kelajakda ilm-fan sohasida faol ishtirok etishga tayyorlashda muhim ahamiyatga ega.

Xulosa:

Boshlang'ich ta'limda tabiiy fanlarni o'qitish metodikasi o'quvchilarning ilmiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish va atrof-muhitni tushunishlariga yordam berish uchun muhim ahamiyatga ega. Ushbu jarayonda interaktiv o'qitish usullarini qo'llash, fanlararo integratsiyani amalga oshirish va o'quvchilarning individual xususiyatlarini hisobga olish zarur. O'qituvchilar tabiiy fanlarni qiziqarli va tushunarli tarzda taqdim etish orqali o'quvchilarning qiziqishini oshirishi mumkin. Metodik yondashuvlar, masalan, tajribalar, loyiha asosidagi o'qitish va guruh ishlari, o'quvchilarning faol ishtirokini ta'minlaydi va ularning o'z bilimlarini amaliyotda qo'llash imkonini beradi. Shuningdek, o'qitish jarayonida zamonaviy texnologiyalarni qo'llash, masalan, multimedia vositalari va onlayn resurslar, o'quvchilarning motivatsiyasini oshirishga yordam beradi. Natijada, tabiiy fanlarni o'qitish metodikasi o'quvchilarning bilimlarini chuqurlashtirish, ularning qiziqishini oshirish va kelajakda ilm-fan sohasida faol ishtirok etishga tayyorlashda muhim rol o'ynaydi. O'qituvchilar uchun samarali metodlarni qo'llash va o'quvchilarning ehtiyojlarini inobatga olish, ta'lim jarayonini yanada sifatli va samarali qilish imkonini beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Akhmedova, M. (2018). "Boshlang'ich ta'limda tabiiy fanlarni o'qitish metodikasi". Tashkent: O'qituvchi.
2. Jumaniyozova, D. (2020). "Tabiiy fanlarni o'qitishda innovatsion metodlar". Tashkent: Fan va texnologiya.
3. Ruziev, A. (2019). "Boshlang'ich ta'limda tabiiy fanlarni o'qitishning zamonaviy usullari". Tashkent: O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi.
4. Mamatqulova, S. (2021). "Tabiiy fanlar o'qitish metodikasi: nazariya va amaliyot". Tashkent: Iqtisodiyot va ta'lim.
5. Saidova, G. (2022). "Boshlang'ich ta'limda tabiiy fanlarni o'qitish metodikasi: muammolar va yechimlar". Tashkent: O'zbekiston Milliy Universiteti.
6. Toshpulatov, B. (2023). "Tabiiy fanlarni o'qitishda interaktiv metodlar". Tashkent: O'zbekiston Respublikasi Ta'lim vazirligi.